

Panitikan Hinggil sa Isyung Pangkasarian

II. LESSON PROPER

Pagsulong ng Gender Equality sa Pilipinas

- Ang pagsulong ng gender equality sa Pilipinas sa konteksto ng **panitikan** ay may mahalagang papel sa paghubog ng kamalayan ng lipunan hinggil sa mga isyung pangkasarian. Ang panitikan ay nagsisilbing boses ng mga karanasan, hinaing, at pakikibaka ng mga tao tungkol sa kanilang kasarian, lalo na ng kababaihan at LGBTQ+ community,
- Ang pagkakapantay-pantay ng kasarian ay nangangahulugan na ang mga kalalakihan at kababaihan ay may pantay-pantay na karapatan at responsibilidad sa lipunang kinabibilangan.
- Ang pagkakapantay pantay ng kasarian ay tungkol din sa pakikibahagi ng tungkulin para sa ikauunlad ng lahat. Kung mahahadlangan tayo ng kasarian na makita ang kahinaan at kalakasan ng bawat indibidwal, maari itongmaging dahilan ng diskriminasyon sa bawat isa.
- Ang kababaihan ngayon sa ating bansa ay nakikibahagi na sa pampolitikal na aspeto, paggawa ng desisyon para sa pamilya at sa komunidad. Ngunit, ang mga bagay na iyon ay hindi sapat o hindi nangangahulugang pantay na ang babae sa lalaki. Noong 2010, inilabas ng Forbes Magazine ang kanilang

“Most Powerful People in the World.” Sa 68 na tao na na sa listahan,

- **5 lamang dito ang babae.**

1. Angela Merkel

- Siya ay isang German politician at nagsilbing **Chancellor ng Germany** mula 2005 hanggang 2021,

2. Sonia Gandhi

- Siya may malaking impluwensya sa politika ng bansa bilang lider ng **Indian National Congress (INC)**,

3. Dilma Rouseff

- Siya ay ay isang Brazilian politician na naging unang babaeng Pangulo ng Brazil

4. Hillary Clinton

- Siya ay isang kilalang politiko, diplomat, abogado, at unang ginang ng Estados Unidos. Siya ay isang pangunahing personalidad sa politika ng Amerika.

5. Oprah Winfrey.

- ay isang kilalang Amerikanong TV host, aktres, producer, at philanthropist. Siya ay isa sa pinakamakapangyarihang personalidad sa mundo ng media at entertainment, kilala bilang host ng **The Oprah Winfrey Show**,
- . Sa kabuuang 49% na populasyon ng babae sa mundo, li-lima lamang ang itinuturing na may kapangyarihan. Dito sa Pilipinas, nasa 19.97% lamang ang partisipasyon ng kababaihan sa politika. 2 babae ang nagging Presidente ng bansa, 22 ang nagging senador at 6 dito ang nanunungkulan ngayon sa mataas na gobyerno.
- Mas marami ang babaeng nakapag-enrol sa elementarya at sekondarya ngunit mas marami pa ring lalaki ang nakapagtrabahom atapos makapag-aral. Batay sa Labor Force Survey o LFS, ang lakas paggawa ng kababaihan ay nasa 49.3% lamang.
- Marami nang batas ang naipasa para sa kababaihan ngunit patuloy pa rin ang pagtaas ng kaso ng mga karahasan sa kababaihan. Nandiyan ang **Anti-Violence Against Women and Children Act o R.A. blg. 9261**; **Anti-Discrimination Against Women Act o R.A. blg. 6725**; **Women in Development and Nation Building Act o R.A. blg. 7192**; **Rape Victim Assistance and Protection Act o R.A. blg. 8505**; at **Magna Carta for Women**
- o **R.A. blg. 9710**. Bakit patuloy pa rin ang pagtaas ng karahasan sa kababaihan? Anumang pagkadakila ng layunin ng mga batas na ito para sa kababaihan ay nawawalangsay-say dahil sa hindi pagpapatupad ng maayos sa mga ito. Kinakailangang masigurado na ang mga abtas na ginawa pa ra sa kapakanan ng
- kababaihan ay maipatupad ng maayos at tama. Siguraduhing isa-isip ng mga na sa kinauukulan ang reporma sa karapatan ng kababaihan.
- Ang pagkakapantay-pantay ng kasarian ay nangangahulugan na ang mga kalalakihan at kababaihan ay may pantay-pantay na karapatan at responsibilidad sa lipunang kinabibilangan. Ang pagkakapantay-pantay ng kasarian ay tungkol din sa pakikibahagi ng tungkulin para sa ikauunlad ng lahat.
- Kung mahahadlangan tayo ng kasarian na makita ang kahinaan at kalakasan ng bawat indibidwal, maari itong maging dahilan ng diskriminasyon sa bawat isa.
- Ang kababaihan ngayon sa ating bansa ay nakikibahagi na sa pampolitikal na aspeto, paggawa ng desisyon para sa pamilya at sa komunidad. Ngunit, ang mga bagay na iyon ay hindi sapat o hindi.

Pagsusuri sa kantang Spolarium

Noong 1982, inakusahan ng menor-de-edad na aktres na si Pepsi Paloma ang tatlong aktor/host na sina

Joey de Leon, Vic Sotto, at Richie d' Horsie ng pag gang rape sa kaniya, ngunit matapos ang imbestigasyon,

hindi ikinulong ang mga aktor, at kinailangan lamang nila ng isang pampublikong paghingi ng tawad sa

kanilang programang "Eat Bulaga"

- Ginawa ng Eraserheads ang kantang ito upang magsilbing isang

patutsada sa mga ginawa ng mga aktor. Sa kasalukuyan, muli itong inuungkat sa social media, at mas nakikita ang kahalagahan ng kantang ito sa ating kasaysayan.

Bukod sa hangarin ng banda na ipakita ang pagmamanipla ng kasaysayan sa aspetong ito, mayroon ding

ibang mga elemento ng video ng musika na kapansin-pansing malaki ang pinagbago mula sa taong 1997 hanggang sa kasalukuyang panahon.

Liriko

Ayon kay **David Gonzales**, isa ang Spoliarium sa mga kantang may tagong pakahulugan mula sa album na Sticker Happy, kasama na rin ang mga kanta tulad ng "Downtown," "Ambi Dextrose," at "Everything They Say".

- Nasabing may tagong pakahulugan ang kantang ito at isang malaking bahagi ng kahulugan ito ang matatagpuan sa mga lirikong ginamit ng banda sa kanta.

"Pwede bang patigilin muna ang pagikot ng mundo"

Masasabing isa sa mga pinakaepektibong parte ng kanta ang linyang ito. Kung susuriin natin ang pinatutungkulan ng kantang ito, masasabing isa itong metapora sa maaaring nararamdaman ng babae sa rape, na sana tumigil muna ang pagtakbo ng oras sa sandali bago mangyari ang panggagahasa.

Sa kasalukuyang panahon, kung saan tumataas ang bilang ng mga kaso ng depresyon sa kabataan at

kababaihan, na madalas nagiging sanhi ng pagpapakamatay, hindi lamang ito isang rebelasyon, kundi

isang indirektang protesta at hinaing, na hindi lamang pisikal ang naaapektuhan ng pangagahasa, kundi

mas nagiging malaki ang epekto nito sa estadong mental ng kababaihan.

“Anong sinulat ni Enteng at Joey diyan // sa pintong salamin Di ko na mabasa // pagkat merong nagbura”

Isa sa mga pinakasikat na persona ni Vic Sotto si Enteng, na nagsimula sa pelikulang Age Doesn't Matter sa taong 1981.

Malinaw na tinutukoy sa kanta ang mga pangalang Enteng at Joey, na isang patama sa dalawang aktor na sina Vic Sotto at Joey de Leon.

Tumutukoy naman ang mga linyang **//di ko na mabasa //pagkat merong nagbura// sa kung paano iniurong**

ng kampo ni Paloma ang kaso laban sa mga aktor sapagkat tinakot di umano ng senador na si Tito Sotto si Paloma.

Sa kasalukuyang panahon kung saan laganap ang fake news at historical revisionism sa internet, indirektang inilalarawan sa mga lirikong ito ang dapat nating gawin: na dapat maging mapagmatyag tayo sa mga

nababasa at nakikita natin, at dapat kinukumpirma natin ang mga balitang natatanggap natin. Dapat din tayong maging mulat, at lumaban sa mga lantarang pagbabago ng kasaysayan.

Maraming bahagi ng kanta ang nagbago ang kahulugan sa pagdaloy ng oras, at iilan pa lamang ang mga ito.

Mapapansin na tila nagtataglay ng mga elemento mula sa nakaraan at kasalukuyan ang buong awit,

ngunit magiging masyadong mahabang usapan ito. Marahil, sa oras na isinusulat ko ang blog na ito, ay

nagkakaroon muli ng maliit na pagbabago sa interpretasyon ng mga liriko. Nakasalalay sa perspektibo ng nagbabasa kung paano niya nais bigyang kahulugan ito.

- Labaw Donggon (Epikong Bisaya)

Ang "Labaw Donggon" ay isang epikong Bisaya na tungkol sa isang bayani na nagngangalang Labaw Donggon. Siya ay anak ni Datu Kandingan, at sa kanyang kapanganakan, nagkaroon ng mga palatandaan na siya ay magiging isang dakilang tao. Mula sa kanyang pagkabata, pinakita na niya ang kanyang pambihirang lakas at galing.

Nang siya ay lumaki, nahulog ang kanyang puso kay Datung Marai, isang magandang dalaga. Nagdesisyon siyang maglakbay at ipaglaban ang kanyang pag-ibig. Gayunpaman, may mga pagsubok na dumarating, kasama na ang mga halimaw na nagbabantay sa kanyang mahal. Ang una niyang nakaharap ay si Bandi, isang halimaw na nag-iingat sa mga dalaga. Sa kanyang tapang at husay, nagtagumpay si Labaw Donggon at nakuha ang puso ni Datung Marai.

Pagkatapos ng kanyang tagumpay, bumalik siya sa kanyang bayan, ngunit hindi nagtagal at nagdesisyon na muli siyang maglakbay upang makilala ang iba pang mga dalaga. Nakilala niya si Malitong Yawa, na isa pang magandang dalaga ngunit may kapangyarihan. Pinili niyang ipaglaban ang kanyang pagmamahal sa kanya, kahit na ito ay nagdala sa kanya sa mga labanan.

Kabilang sa mga pagsubok na hinarap niya ay ang pakikipaglaban kay Kamatayan, isang makapangyarihang nilalang. Sa kabila ng mga panganib, nagawa niyang mapagtagumpayan ang lahat ng ito at sa huli, nagtagumpay siya sa kanyang mga laban.

Bumalik siya kay Datung Marai, at muling nakuha ang kanyang puso, ngunit nagdesisyon na ito ay hindi ang katapusan. Sa kanyang mga pakikipagsapalaran, natutunan niya ang halaga ng katapatan, pagmamahal, at katatagan.

Sa kabuuan, ang "Labaw Donggon" ay hindi lamang kwento ng pakikidigma kundi pati na rin ng mga aral sa buhay at pagpapahalaga sa kultura at tradisyon ng mga Bisaya. Ang kwento ay isang pagninilay sa katapangan at pagmamahal na hindi natitinag sa kabila ng mga pagsubok.